

Ціна 10 коп.

БІБЛІОТЕКА
№ 281
„ПЕРЦЯ”

РОЛОДИМИР
ВНЕПІГА

СУБ'ЄКТИВНИЙ
„ПІВНИК”

Володимир ЧЕПІГА

СУБ'ЄКТИВНИЙ

ІЛЮСТРАЦІЇ АВТОРА

КИЇВ. ВИДАВНИЦТВО «РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»
1984

ВОЛОДИМИР ЧЕПІГА

Автошарж.

Представляти автора цієї книжки, мабуть, не треба. Шанувальникам гумору добре знайомі його гостросюжетні дотепні гуморески, які часто звучать по радіо, друкуються в республіканських часописах, видаються скремими книжками. Гумористичні оповідання Володимира Чепіги широко публікуються в центральних газетах і журналах, перекладаються на мови братніх республік та зарубіжних країн.

Але в журналі «Перець», де Володимир Чепіга працює ось уже шістнадцять років, він виступає передусім з фейлетонами, в цьому провідному жанрові нашої сатири. Навряд чи когось із читачів можуть лишити байдужим ці його бойові виступи, сповнені публіцистичного гніву і, водночас, вбивчої іронії. Точний вибір теми, її значимість і актуальність, вміння осмислити явище, піднятися над фактами — все це робить фейлетони Володимира Чепіги такими, що вони не втрачають своєї злободенності й через багато років після публікації. А літературна вправність, майстерність, з якою вони написані, безперечно, — теж складова частина секрету їхньої популярності.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОЖЕКТИ ПЕРЕКВАСЕНКА ІКО

«У квітні я відправила на Харабонську взуттєву фабрику щойно куплені лаковані модельні туфлі, які виявились бракованими. З тих пір — уже півроку — ні відповіді, ні туфель, ні грошей...»

(Типова скарга).

Інтелігентська неосвіченість — ось наше лихо. Необізнаність з елементарними економічними тенденціями. Ну, там поїхати у якесь віддалене село, обдивитися замок, що вже шість років висить на дверях клубу, а потім врізати фейлетон на десяти машинописних сторінках — це ми ще сяк-так можемо зробити на рівні.

А от коли доходить до виробничих справ, коли віч-на-віч стикаєшся з планами й прогресивками, особливо коли план не вдається, а прогресивка дається, та ще до того ж коли потрапляєш під

прес десятизначних цифр і запаморочливих технологічних висновків — от тоді й починаєш усвідомлювати повну свою нікчемність і гірко шкодувати про те, що народився ліриком, а не фізиком, і в розпачі хапаєшся за руку фахівця, який може тебе витягти з болота примітивістських уявлень на березі глибоких економічних знань і точних формулювань.

Отаке сталося зі мною в місті Харабоні, куди привели мене кільканадцять скарг покупців на погану якість взуття місцевої фабрики. Вже за три дні я почував себе, чесно кажучи, не сповна розуму, таким, знаєте, мовби злегка прибитим, або, як іще делікатно висловлюються, з пунктиком.

Пунктик полягав у тому, що, ознайомившись із станом справ на взуттєвій фабриці та з численними поданнями інспекції по якості товарів, міського комітету народного контролю та інших міських організацій, — я повністю втратив здатність щось розуміти і геть-чисто позбувся найменшої надії зорієнтуватися у тому економічному хаосі, в який я потрапив, мов легенький човник у розбурханий океан.

Сказати, що фабрика завалена порепаними, перекособоченими, розклеєними туфлями, босоніжками та сандалетами, — це значить нічого не сказати. Є Везувій браку, порівняно з яким патріархальні личаки здаються вершиною елегантності. І ось десь у найглибших надрах цього Везувію метушаться керівники фабрики, вибиваючи план по валу і час од часу вивергаючи нагору нову партію своєї страхітливої продукції.

Значна її кількість нікуди не йде, бо торгінспек-

ція, побоюючись за естетичні почуття трудящих, не дозволяє відправляти її на продаж. Ті ж недолугі зразки, які усе-таки просочуються на республіканський і всесоюзний ринки, повертаються до своїх творців не пізніше, як за місяць. Повертаються з такою залізною послідовністю, що цілком доцільно було б замість стенда «Куди йде наше взуття» виготовити інший — «Звідкіля повертається наша продукція» — і встановити його в кабінеті директора.

За даними міського комітету народного контролю, «лише протягом останнього року фабриці повернено через брак та низьку якість як непридатного до реалізації 800 тисяч пар взуття на суму понад 8 мільйонів карбованців». Сама фабрика, однак, подає дещо меншу цифру. За твердженням адміністрації, на підприємстві зібралось близько 400 тисяч пар бракованого й застарілого взуття. Чим пояснюється така розбіжність, важко сказати. Можливо, скромністю адміністрації. А можливо, й тим, що їй просто немає часу рахувати брак, позаяк він повертається до Харабона цілими вагонами, й тут уже, самі розумієте, не до скрупульозності.

Оскільки ж складів на фабриці немає, то мандрівне взуття просто лопатами скидають у перші-ліпші підвали, завалюють ним подвір'я, коридори, клуб і горище, втрамбовують на кожному вільному квадратному метрі. Його заливає водою і грязюкою, присипає снігом і пилом, а зверху лягають усе нові й нові тисячі пар, спресовуючи ті, що знаходяться на spodі, у монолітні маси. І ось уже народжується акт, який гласить, що тільки

останнім часом повністю загинуло понад 20 тисяч пар взуття на 200 тисяч карбованців.

Завдяки отакій цілеспрямованій господарській діяльності позаторік фабрика зазнала штрафних та інших санкцій на 242,9 тисячі карбованців, а торік — уже на 770,3 тисячі. Й відчувається, що для дирекції це не межа, що вона — дирекція — ще не сказала свого останнього слова.

Отут мені й замакітрилося в голові. Що ж воно таке? На перший погляд — повний виробничий і фінансовий крах, цілковите банкрутство. Але ось я кидаю другий погляд і бачу, що фабрика продовжує з ентузіазмом губити резину, шкіру, дорогий імпортований лак, марнувати величезні кошти і при всьому тому ще й одержувати премії. Торік тут виплачено майже 300 тисяч карбованців преміальних!

І от, коли я борсався серед цих незбагнених протиріч і уже втратив надію на повернення здорового глузду, мені простягли руки і витягли на суходіл. Це були досвідчені руки директора П. О. Переквасенка, головного інженера В. В. Гаврика та начальника відділу технічного контролю Б. Ф. Галушки. Вони люб'язно погодились дещо розтлумачити, витрусили з голови цифри, що ледь не осиротили моїх дітей, і виклали свою економічну програму. За дорученням директора пояснення давав головний інженер.

— Бачте,— задушевно почав він,— проблема браку — це штука тонка і залежить від багатьох факторів. Від того, приміром, що народ у нас розбещений і вимагає казна-якої якості. Від

того, що торгінспекція заважає працювати: присікується до найменшої дірки у туфлі. Від того, зрештою, що преса, радіо і телебачення роблять антидержавну справу: критикують нас, чим відбивають у людей охоту купувати нашу продукцію. Ну, а те, що від нас розбігаються робітники — минулого року, до речі, звільнилася майже половина колективу, те, що ми не маємо жодного підготовленого контролера, те, що буцімто плюємо на підвищення кваліфікації робітників і взагалі безвідповідально ставимося до своїх обов'язків,— це, вибачте, дурниці. І ви зараз зрозумієте чому.

Тут головний інженер притишив голос і конфіденційно продовжував:

— Ми ось із директором розробили свою економічну програму і гадаємо, що її впровадження дасть колосальний ефект. Перше: треба на два-три роки закрити усю взуттєву промисловість. Що ми від цього матимемо? Ми матимемо те, що покупці врешті-решт розхапають усе взуття й не писнуть про якість. Друге: ліквідувати торгінспекцію, яка не йде з нами в ногу. Це дозволить у майбутньому зосередити увагу виключно на питанні валу, а не так званої якості. І третє: заборонити пресі виступати з критичними матеріалами, а за порушення даного пункту застосовувати до неї економічні санкції, тобто примушувати винних платити штраф. Сукупність усіх згаданих заходів зробить переворот у нашій економіці, і проблема браку перестане існувати.

— А яка з цього приводу думка міністерства легкої промисловості? — обережно поцікавився я.

— Усе гаразд,— мовив директор Переквасенко.—

Якби там нас не підтримували, ми б тут уже давно не сиділи.

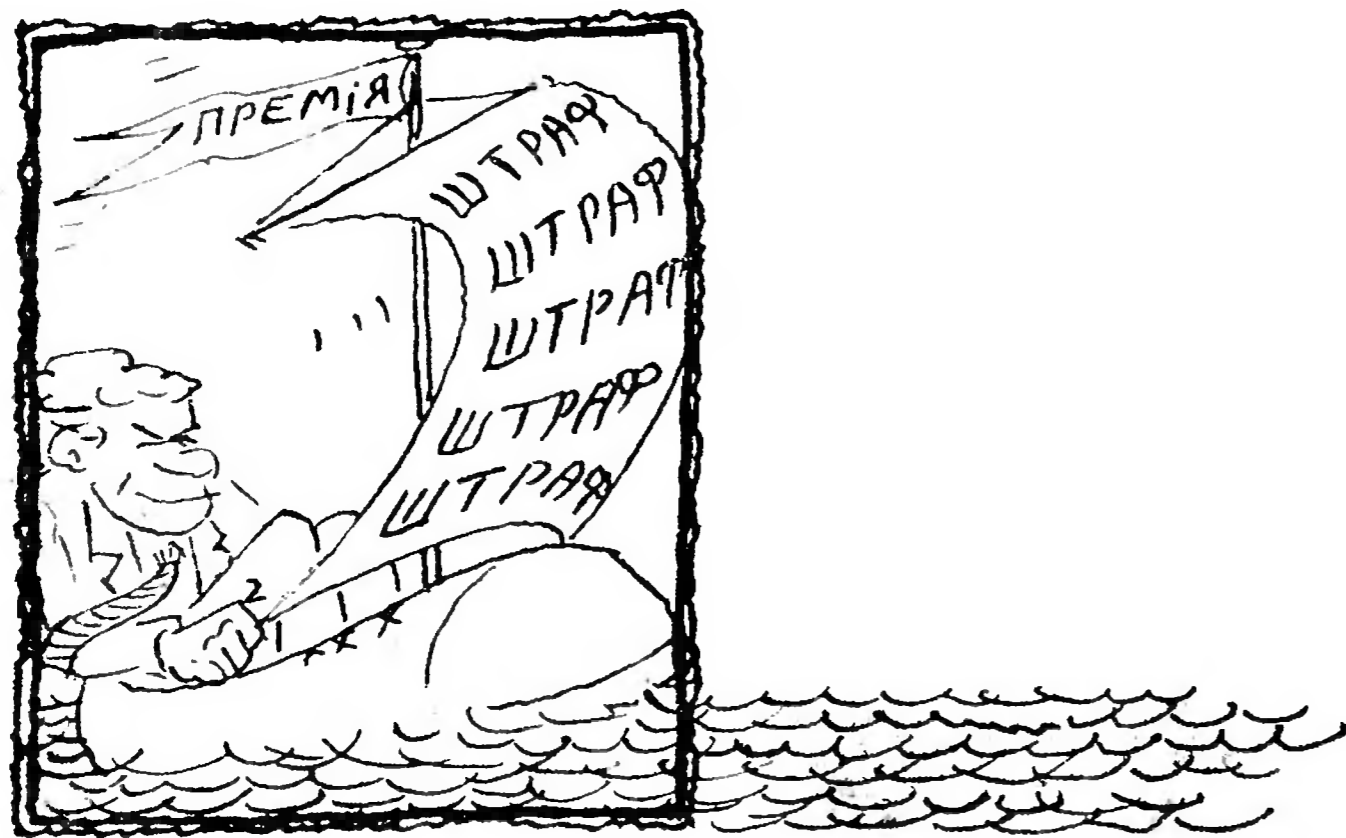
Це мене остаточно втішило, і, переставши сушити собі голову дрібними, як розтлумачили розумні люди, питаннями, я поїхав додому.

...І все ж, хоч і не дуже часто, непокоїть мене одна капосна думка.

А що, коли уряд не піде назустріч харабонським реформаторам і не закриє взуттєвої промисловості?

Як тоді будемо списувати мільйони?

Га, товариші з міністерства?

...І ЧОТИРИ ВИСНОВКИ З НЕЇ

Кісточка для дружини. Юлик Лопунцяк дуже любив свою дружину. Його дружина, у свою чергу, дуже любила бульйон із кісточок. А оскільки Юлик трудився на м'ясокомбінаті, то мав необмежені можливості забезпечувати кохану половину кісточками. З метою забезпечення він навіть змайстрував собі спеціальний пояс із мішечками, який носив під сорочкою. Зрозуміло, маючи такий прекрасний пояс, соромно було б обмежуватися лише кісточками. Отож Юлик на додаток до двох-трьох дрібних кісточок набивав пояс кількома кілограмами першосортного м'яса, яке рідна дружина потім збувала на базарі.

Однієї темної ночі Юлик вийшов із цеху, звично обмацав сорочку, під котрою приємно зігрівали тіло ваговиті шматки щойно звареної ковбаси, а

також свіжого м'яса й печінки, і подався до най-далшого комбінатівського закутка. Там Юлик видерся на якийсь дах, упевнено зробив кілька кроків і опинився на огорожі, що правила йому за прохідну...

Слід зазначити, що Юлик Лопунцяк — не першовідкривач у галузі лиходійства. Він типовий представник дрібних, сказати б, виробничих злодюжок, а місто, в якому він живе, у цьому відношенні — типове середнє місто, де з абсолютною більшістю чесних трудівників не мирно, але співіснують групи дармоїдів, котрі, хоч і мають трудові книжки, живуть нетрудовими доходами. Вони цуплять продукцію з місцевих заводів і фабрик, а потім несуть її на базар. Ні, не на центральний ринок. Неподалік од підприємств влаштовуються пересувні базари, де жваво торгують халвою, томат-пастою і кабачковою ікрою з консервного комбінату, шоколадом, цукерками та здобним тістом із кондитерської фабрики, маслом і сиром із молокозаводу, м'ясом та ковбасами з м'ясокомбінату, вином із винзаводу. Тут представлено повний асортимент продукції. Щоправда, просять за неї недорого. Торгуватися ніколи: не дай, боже, міліція або дружинники наскочать. А кому хочеться ставати перед товариським судом, який навіть оштрафувати може?

Неїстівна продукція — тканини, пряжа, листове залізо, корабельна фарба, цемент, арматура, труби, електроди й таке інше, — як правило, на базар не вивозиться. Важко транспортувати. Тому виробни текстильного комбінату, суднобудівного заводу, заводу залізобетонних виробів та інших продаються закритим способом — удома.

Найчастіше вартість одноразово поцупленої продукції не перевищує п'ятдесяти карбованців. І в цьому, як побачимо далі, є свій глибокий смисл.

Продуктивність лиходійства. А поки що давайте проведемо екскурсію на деякі місцеві підприємства. Тільки нас супроводитиме не люб'язний адміністратор, а суворий представник позавідомчої охорони. Він покаже прохідні, огорожі, продемонструє електричну і звукову сигналізацію, а потім познайомить із обліком затримань. Саме цей облік і допоможе нам, малодосвідченим екскурсантам, уявити собі справжню вартість дрібної крадіжки.

Ну, спочатку нас порадує той факт, що кількість крадіжок зменшується. Наприклад, позавідомча охорона підприємств Річкового району за перший квартал нинішнього року затримала 227 чоловік. Це майже на сто чоловік менше, ніж за такий самий період минулого року. Враховуючи, що затримані в основному передаються на розгляд адміністрації, залишається тільки тричі прокричати «Хвала!» на честь керівників заводів і фабрик, які добилися такого різкого зниження. Хвала, хвала, хва...

Пардон, а це що за цифри? Гм-гм... Вартість продукції, вилученої у злодіїв за три місяці нинішнього року, становить 3174 карбованці. А торік становила 3158 карбованців. Що ж це воно виходить, товариші? Виходить, що 227 чоловік украли куди більше, ніж торішні 318. Тобто продуктивність лиходійства зросла! Кількість, як мовиться, перейшла в якість. Ну й ну... А є ще такий термін — «продукція, підготовлена до розкрадання». Він означає, що який-небудь Юлик замаскував десь у

вентиляційній трубі, а чи під огорожею сотню метрів пряжі, десяток кілограмів ковбаси або масла — щоб при слушній нагоді потягти додому, — але охоронник знайшов сховане і повернув його законному власникові — державі. Так от, цієї продукції на підприємствах одного лиш Річкового району міста виявлено за перші три місяці минулого року на 3046 карбованців, а нинішнього — на 4311 карбованців! Для наочності ще кілька даних: торік охорона відібрала у крадіїв два з половиною кілометра тканин, майже дві тонни овочів, 1239 літрів молока, дві з половиною тонни цементу...

Ой, ні, рано тріумфувати і кричати «Хвала!» Бо й за другий квартал цього року теж уже набігло чимало. І по Річковому, і по інших районах міста. Цифр поки що немає. Вони ще зводяться до купи. Але вже ясно, що вимірювати вкрадене доведеться знову ж таки центнерами, сотнями метрів, декалітрами. А найголовніше — треба пам'ятати, що статистика фіксує лише вилучену у розкрадачів продукцію. І те, що кількісно їх ніби й стало менше, свідчить радше про їхню хитрість, спритність і нахабство — згадаймо, скільки виявлено підготовлених до крадіжу виробів! Згадаймо також і те, що цих виробів на самодіяльних пересувних базарах аж ніяк не меншає. Тож дуже важко точно встановити, скільки народного добра розтягають власники спеціальних поясів.

Який же вихід? Лаяти охорону? Вона й так робить майже усе можливе, хоча поліпшувати її діяльність треба. Огульно підозрювати всіх — значило б ображати великі трудові колективи. То що ж усе-таки робити? Відповідь прийде сама, коли

ми продовжимо нашу екскурсію хоча б по тому ж текстильному комбінату й побачимо, як там транспортують готову продукцію до товаро-бракувального відділу. На візку — навалом тканина, махрові рушники, простирадла. Запитаймо у робітника: скільки чого він везе? Той мовчки знизав плечима. Одріжте півсотні метрів тканини, візьміть паку рушників — ніхто ніколи не визнає. Де їх сховати? Наївне запитання — рушайте до цехових повітроводів, не закритих решітками, і пхайте туди. Випробуваний спосіб.

Отож перший висновок: завести точний облік продукції, закрити усі лазівки для розкрадання, позбавити нечесну людину можливості вкрати.

Правда, слово «украти» на підприємствах вживати не люблять. Украти — це звучить якось неприємно для керівництва. Зовсім інша річ — слово «узяти». Це вже якось делікатніше. Тим паче, взяти банку сметани, шматок м'яса, моток пряжі, жменю цвяхів або якийсь там літр фарби чи кіло цементу — хіба ж це крадіжка? Дрібнички! Держава не збідніє. От яка філософія.

Тому й беруть. Беруть на очах у адміністрації, представників партійних, профспілкових і комсомольських організацій. На багатьох місцевих підприємствах навіть термін підходящий знайшли — специфіка виробництва. Нічого, мовляв, не вдієш: така вже у нас специфіка — річ, звісно, малоприємна, але немінуча. Брали й беруть. І братимуть. Технологічні, так би мовити, витрати.

Робітник текстильного комбінату Цілувань серед білого дня намотує на себе 32 метри батисту й весело тюпає до прохідної — специфіка!

Електрик Кошиков ховає під тракторним причепом півсотні банок томат-пасти і робить відчайдушну спробу пробитися за ворота консервного комбінату — специфіка!

Робітник суднобудівного заводу Богатюк знімає з верстата електродвигун і, кречучи, пре його на собі через весь цех — теж специфіка!

Що ж це за специфіка, якщо вона у кінцевому підсумку знаходить своє вираження у кілограмах, центнерах, тоннах украденої в держави продукції?! Відповідь одна: ця оригінальна специфіка породжена атмосферою благодущності, поблажливості та безпринципності. Отож *другий висновок: ліквідувати у виробничих колективах цю атмосферу, бо дрібна крадіжка завжди тягне за собою велику.*

Законспіроване масло. Завідуюча сепараторним пунктом міського молокозаводу Капуста починала скромненько: трішечки занижувала жирність одержаного молока. Потім, підшукавши собі таких же метких компаньйонів, стала занижувати більше. В результаті було створено лишки молока на багато тисяч карбованців. Зрозуміло, ці лишки реалізувалися як державна продукція, а гроші осідали в гаманцях злодіїв.

Знала чи не знала про це дирекція заводу? Знала, бо одержувала не один сигнал.

Начальник цеху морозива того ж молокозаводу Процентик теж починав із дрібнички: якогось там стограмового шматка масла. Згодом шматок виріс. Ще згодом він перетворився на сім ящиків масла по двадцять кілограмів кожен, замаскованих у контейнерах для морозива. А наслідок такий: у цеху

виявлено лишки сировини та готової продукції на дві з гаком тисячі карбованців.

Знала чи не знала про це дирекція заводу? Принаймні, повинна була знати.

Завідуючий складом хімікатів суднобудівного заводу Пашко на перших порах обмежувався банкою поцупленої фарби. Кінчилося тим, що він погорів на передачі своїм друзкам із магазину № 8 міськкопторгу трьохсот кілограмів украденого крохмалю. На предмет його реалізації і товариського розподілу виручених грошей. Підсумок: на складі, знову ж таки, виявлено лишки продукції на 53 тисячі карбованців.

Знала чи не знала про це дирекція заводу? Мусила знати.

Бо лишки — вони тільки умовно лишки. Хтось чогось кудись недовкладав і щось недоважував, не домірював. А це вже прямо пов'язано з порушенням технології виробництва, із зниженням якості продукції. То чому ж керівники підприємств не несуть ніякої відповідальності? Байдужість, невтручання, халатність — це, кінець кінцем, непряме посібництво розкрадачам, і з цього й слід виходити, роблячи *третій висновок: необхідно на ділі встановити особисту відповідальність керівників, які не забезпечують збереження соціалістичної власності, і робити на них грошові нарахування.*

А куди дивиться міліція? А й справді — куди вона дивиться? Куди дивиться грізний відділ боротьби з розкраданням соціалістичної власності? У тім-то й суть, що дивиться саме туди, куди слід. І не лише дивиться. Енергійно бореться, викриває і притягає. Не кажучи вже про велику профілактич-

ву роботу. В обласному управлінні внутрішніх справ я познайомився з діловими й рішучими людьми, які розкрили немало найхитромудріше замаскованих махінацій.

Але там лік іде на тисячі, а тут у кожному випадкові, зокрема, вартість украденого не перевищує 50 карбованців. Ця сума, за діючими положеннями, і є тим показником, яким вимірюється дрібна крадіжка. Ось чому злодій воліє десять разів украсти на 49 карбованців, ніж один раз на 52. Спіймаєшся — криміналу все одно не було, передадуть адміністрації, у крайньому разі товариський суд оштрафує на десятку або дирекція позбавить премії. Так можна ж потім іще кілька разів полиходіювати і сповна компенсувати і штраф, і втрачену премію.

Очевидно, варто прислухатися до голосу як громадськості, так і органів міліції, суду й прокуратури і вживати до дрібних злодіїв значно дієвіших заходів (не послаблюючи, зрозуміло, й виховної роботи в колективах), а саме: *прирівняти у карному відношенні дрібну крадіжку хоча б до дрібного хуліганства і діяти за формулою — затримання — протокол — поняті — суд. І, врешті, 10—15 діб строку з відбуванням їх по місцю роботи. Але без оплати. Оце і є четвертий висновок.*

...Ну, а що ж Юлик Лопунцяк із своїм спеціальним поясом, наповненим ковбаскою та м'ясцем для коханої дружини? Ми його покинули у ту мить, коли він перелазив через огорожу. Попався, звісно. У ту ж таки мить. І, звичайно, схопили дрібного рецидивіста не представники адміністрації м'ясокомбінату (яка, до речі, була дуже добре поінфор-

мована про всі його м'ясні походи), а представники міліції.

Що ж до адміністрації, то вона тут же представила Південному районному відділу внутрішніх справ блискучу характеристику на Юлика. Хоч вішай її разом із спеціальним поясом замість образів та молись.

Нічого не поробиш — специфіка!

МАДОНЬ

8

НЕВЕСНИТОЖЕНЬ-
НІЗУМІ

Останнім часом, шановні товариші, спостерігається велике пожвавлення по лінії так званої декоративної скульптури. Що таке декоративна скульптура? Це скульптура, яка затверджується на дещо нижчому рівні, аніж, скажімо, скульптура монументальна, пов'язана з певними історичними подіями чи особами, а тому й матеріалізується вона — декоративна скульптура — куди оперативніше за свою старшу посестру. Матеріалізується з метою прикрасити певну вулицю, площу, парк, надати особливого естетичного колориту певному будинку, групі будинків, а то й цілому мікрорайону...

І це, товариші, чудова мета. Наші міста і містечка, селища і села заслуговують на те, щоб їх додатково облагороджували бронзові й мармурові, гранітні й дерев'яні, ба навіть гіпсові атланти, каріатиди, тата, мами, діти, казкові Івасики-Телесики та гуси-лебеді.

І вони облагороджують. Облагороджують, водночас виконуючи ще й важливу ідейно-естетичну функцію, прилучаючи широкі маси городян і селян до розуміння прекрасного, до відчуття органічного взаємозв'язку та єдності архітектури, скульптури й навколишнього середовища, як нині прийнято іменувати рідну природу...

Отож згадана оперативна матеріалізація творчих задумів укупі з дещо нижчим рівнем їх розгляду і затвердження і викликали значне піднесення у продукуванні декоративної скульптури. Але, перш ніж перейти до розгляду ряду конкретних її втілень, давайте зробимо, товариші, невеличкий екскурс у минуле, або ж, як тепер кажуть, ретроспекцію.

Кількадесять років тому невідомо з чийого легкого почину геть-чисто всі наші міста і села раптом заповнили статуї непропорційно розвинених похмурих мужчин у трусах нижче колін і з велетенськими веслами в руках. Коли на вулицях, у скверах, провулках і завулках уже не лишилося вільного квадратного метра, похмурих близнюків стали насаджувати за околицями. Їх громадили в найнесподіваніших місцях. Навіть серед безводного південного степу, де-небудь між Іванівкою та Нижніми Сірогозами, бовваніла у пекучому мареві циклопічна постать загадкового весляра. Здавалося, що він мучиться від спраги і спирається на своє весло з останніх сил. Його було шкода до сліз, і хотілося піднести йому склянку води.

Громадськість певний час очманіло милувалася гіпсовими титанами в сатинових трусах, а потім запротестувала. Безіменні скульптори якось непомітно припинили свою бурхливу діяльність, і нев-

довзі плоди їхнього натхнення щезли з лиця мистецтва...

А тепер озирнімося навколо, товариші. Й ми побачимо, що нині декоративна скульптура виконується на незрівнянно вищому професійному рівні. Однак помітимо й інше: уже двічі згадувана тут можливість швидкої реалізації, вибачте за риму, програми скульптуризації призводить інколи до наслідків, котрі дають підстави для певних аналогій.

У Києві, наприклад, з якогось часу стало модним укладати на постаменти дуже подібних між собою жінок. Лежать вони у позах, в яких лежати чи напівлежати практично неможливо, до того ж мають у руках солідне навантаження у вигляді овочів-фруктів, нафтової вишки чи дитини.

Їх — тих монументально-скульптурних жінок — теж дуже шкода. Замість ніг у них якісь колодоподібні обрубки, руки короткі й товсті — такі короткі й такі товсті, що порівняно з ними залишки верхніх кінцівок Венери Мілоської чи котроїсь із інших Венер вражають своєю вишуканістю та естетичністю; ну, а про тулуб кожної з сьогоденних декоративних дам можна одержати якнайповніше уявлення, якщо приставити — подумки, звичайно, — до могутніх, суціль біцепсованих грудей штангіста-важковаговика ніжні жіночі перса.

Ні, не можна без сліз дивитися на ці химерні створіння, такі ж далекі від не те що ідеалу — напівідеалу жіночності та краси, як, скажімо, далека Баба Яга від Василиси Премудрої...

І що цікаво: усі ці скульптури виконали різні автори, проте плоди їхньої на диво солідарної

творчої уяви мимоволі наштовхують на думку про те, що тут діяла одна людина і що ця людина — безпосередній спадкоємець «батька» отого самого легендарного веслувальника.

Ну, а якщо в столиці можна ліпити скульптуру на один копил, то в інших, як тепер любляють казати, регіонах і сам бог велів! От і повкладали деякі не дуже вимогливі до себе майстри різця де тільки можна — і де не можна теж — своїх важковагових мадонн. І вже виникла для безневинних перехожих цілком реальна небезпека серйозно травмувати себе, перечепившись ненароком об зверхмонументальну кінцівку котроїсь із них...

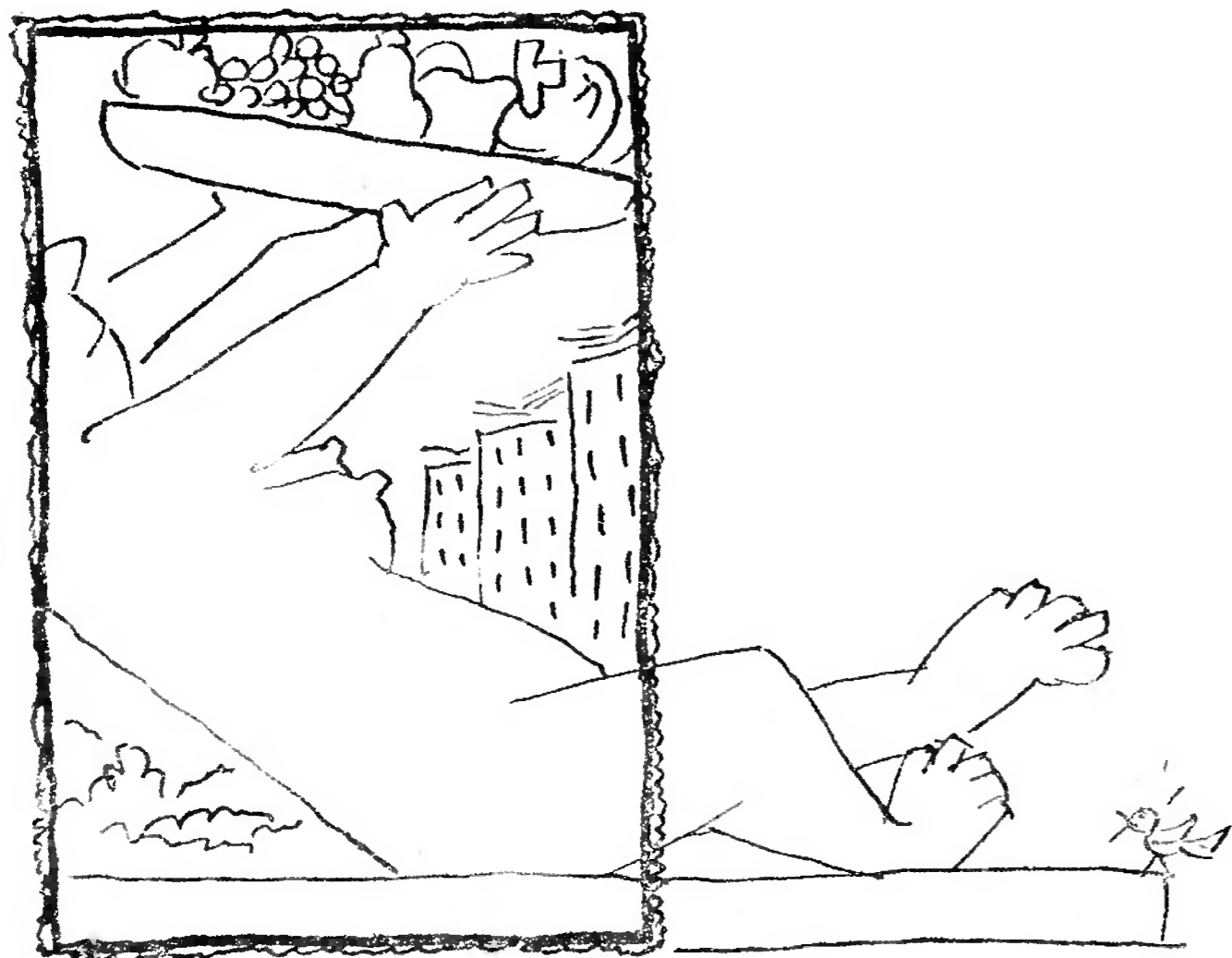
— Так, звичайно, це не вершина творчої майстерності, — скрушно зітхнули, ознайомившись із зробленими редакцією фотографіями лежачих колосів жіночої статі, керівники секції скульптури республіканської Спілки художників. — Тут іще заковика, бачте, в тому, що декоративна скульптура у нас не затверджується.

Зате керівники місцевих установ, причетних до появи на численних площах, у скверах, парках і просто на вулицях армади бронзових і гранітних циклопок, погодившись, з одного боку, з тим, що «певний стереотип» у скульптурах є, з іншого — образилися на громадян, які не схвалюють стереотипного підходу до справи.

— Це — мистецтво! — з пафосом наголошували вони. — І громити його не варто.

От тобі й маєш! Та в кого рука підніметься чи язик повернеться громити мистецтво і митців! Це, уже давно відомо, штука і непотрібна, і невдячна. Навпаки — хай воно усіляко розвивається і роз-

квігає. У тому числі, зрозуміло, й декоративна скульптура. Усі ми — за фантазію, за її політ, за пошуки, за оригінальність творчого мислення. Хай скульптури стоять, сидять, лежать, хай навіть ширяють у просторі. Не в тому ж справа. А, либонь, у тому, щоб вони не були позначені схемою, шаблоном, несмаком, квалістю творчої думки, трафаретністю вирішення, — як у наведених мадоннових випадках.

КООПЕРАТ

Коли б мене, дорогі читачі, попросили у двох словах передати суть нашого бурхливого двадцятого сторіччя, я б, не замислюючись, сказав: рух, швидкість.

Рух і швидкість — головна ознака часу, народжена науково-технічним прогресом.

Подумати ж тільки: ще якихось сто років тому (це запросто може пригадати котрийсь із наших довгожителів) основним транспортним засобом був елементарний дерев'яний віз. Само собою зрозуміло — це я поясню для молодого читача, особливо міського, якому, цілком імовірно, ніколи в житті не випадало бачити воза, — зрозуміло, що рухався він не просто так, а при допомозі однієї конячої або ж волячої сили.

Отож, коли хтось із наших з вами предків збирався на ярмарок чи в нього раптом виникало бажання навідати родича в далекому — аж за шість-

десять кілометрів — селі, він викочував із повітки воза, потім виводив із хліва коника гнідого чи волика круторогого, запрягав, підтягував і поправляв упряж, довго прощався з сім'єю і урочисто виїздив на курний шлях, супроводжуваний плачем дітей і голосінням дружини: «Ой, та швидше ж вертайся, миленький!..»

А як тут швидше повернешся, якщо дорога лише туди займала добрих два дні, бо ж і самому від тряски передихнути слід, і конику чи волику перепочинок дати, не кажучи вже про те, що їм і попастися треба. Ну, а щодо самої швидкості руху, то взагалі нема про що говорити. Коник собі тюпає потихеньку, волик суне ще більш потихеньку, не встигнеш озирнутися — вже й вечір надходить, і позаду — ого-го! — десять, а то й п'ятнадцять кілометрів.

Інша справа — тепер. У небі літаки, на рейках поїзди, «Метеори» та «Ракети» на річках! А на автотрасах що робиться! Роздирають повітря і жадібно підминають під себе кілометри автобуси-експреси, грузовики, легкові машини... Усе мчить, усе поспішає, підганяючи одне одного — швидше, швидше, ще швидше!

І таки буде ще швидше. І таки буде ще більше транспорту на наших шляхах, у наших містах і селах. А особливо — власного автотранспорту: «Запорожців» і «Москвичів», «Жигулів» і «Волг». Їх уже й зараз стільки, що, бува, аж страх бере — того й дивись, ось-ось заповонять не лише дороги, а й тротуари.

І їдуть щасливі власники чудо-транспорту, лише на годинники час від часу поглядаючи: ти диви — якихось три години тому виїхав із степового Кіро-

вограда, а вже ген попереду у синьому мареві виростає чорноморська Одеса! Що то значить — сучасний темп!

Природно, сучасний темп вимагає і відповідного клопоту. У цьому плані нашому з вами предкові було куди легше й простіше. Повернувся з мандрівки, поставив воза під ту ж повітку, коника чи волика загнав у хлів, кинув воликові сінця, а коникові — вівса, та й по всьому. Ніякої мороки.

Не те автомобіль. З ним — суцільні клопоти. І серед усіх найважливіший — де його тримати. Коротше — автомобіль вимагає гаража. І ось уже бігає автовласник до компетентних знайомих, а потім — до компетентних організацій з проханням поради, як йому стати ще й власником гаража.

Минає певний час, і гараж гостинно розчиняє свої двері перед сяючим «Запорожцем» («Жигулями», «Москвичем», «Волгою»), в якому сидить такий же сяючий господар.

І це правильно. Бо у нас широко практикується кооперативне гаражне будівництво, для якого держава виділяє щороку чималі фонди. Гаражі металеві, гаражі цегляні, гаражі залізобетонні шикуються рівними рядами в містах і селищах на радість автолюбителям, їхнім сім'ям, близьким та далеким родичам. А будуть ще й гаражі підземні, а будуть іще й гаражі багатопверхові, баштового типу, куди водії заганятимуть свої машини спеціальними спіральними доріжками, будуть і гаражі підвісні, в які лімузини подаватимуться автоматично — спершу ліфтами, а потім — за допомогою механічних «рук». Словом, багато чого буде, щоб сповна задовольнити усі високі вимоги прихильників швидкого і зручного легкового автотранспорту.

І буквально на наших із вами очах, шановний читачу, відбуваються в автосервісі відрадні зміни, і все частіше ми з великим задоволенням замість слова «буде» вживаємо слово «є».

Таким чином, ми встановили наявність повсякденної турботи про власників «Запорожців», «Москвичів», «Жигулів» і «Волг». А встановивши, можемо з усією відповідальністю запевнити будь-кого із багатотисячної когорти любителів автомобільного руля: якщо ви купили машину, гараж у вас буде. В кого трохи раніше, в кого трохи пізніше, а в кого — ще й як пізніше, але — неодмінно буде. Не слід тільки влаштовувати навколо гаража непотрібної метушні, не треба створювати зайвого ажіотажу, бо, як свідчать деякі факти, метушня і ажіотаж легко можуть привести до протизаконних діянь, оскільки вони — метушня і ажіотаж — завжди на руку людям, охочим до всіляких махінацій та комбінацій.

Цю думку ми можемо легко проілюструвати сторінками з історії створення та діяльності кооперативу автомобілістів «Кардан» у місті Ш.

Ще цей кооператив знаходився у стані ембріона, ще тільки на креслярському ватмані з'являлися перші штрихи, в яких лише дуже досвідчене око могло вловити обриси майбутніх гаражів, — а голова кооперативу І. А. Лівець і скарбник Д. І. Лопата уже розвинули винятково бурхливу діяльність по виявленню та добору громадян, котрі мушили згодом скласти дружний колектив «Кардана». Ця діяльність призвела до того, що ш-ські автолюбители врешті-решт перестали будь-що розуміти. Пішли різні чутки. По-перше, кооператив нібито справді створювався. По-друге, невідомо, чи прий-

матимуться туди люди, які мають свої машини, бо Лівець і Лопата дуже туманно формулювали умови вступу. По-третє, голову і скарбника чомусь особливо цікавили люди, здатні до різних торговельних операцій.

Туман таємничості витав над кооперативом довго. Так довго, що дехто з бажаючих стати його пайовиком взагалі перестав вірити в автокооперативну ідею та її втілення у славному місті Ш. Та минув час, і скептики були морально покаутовані: кооператив «Кардан» раптом вступив у дію, і в гаражі в'їхали перші машини, з яких визирали радісні обличчя їхніх власників.

Але, хоч туман і розвіявся і кооператив «Кардан» з'явився перед зацікавленими людьми в усій своїй реальності, метушня круг нього продовжувалася. І ось чому.

Як виявилось, голова Лівець та скарбник Лопата недарма дуже прискіпливо поставилися до відбору членів кооперативу, віддаючи перевагу людям кмітливим та винахідливим. До того ж, як це не дивно, без своїх машин. П'ятдесят вісім членів кооперативу — автовласники поки що лише у далекій перспективі. Навіщо ж їм гаражі? А дуже просто: ледь одержавши ключі, кмітливі та винахідливі члени «Кардана» стали роздавати гаражі в оренду. Природно, за гроші. І, природно, за невеликі гроші. Отже, з точки зору формальної автокооператив у принципі відповідає своєму призначенню. Машини у гаражах є, внески у сумі три карбованці за місце до скарбника щомісяця надходять. Ніби все гаразд. Якби тільки за цим не стояв гендлярський розрахунок тих, хто, всупереч кооперативному статуту, незаконно проліз у «Кардан»

і, при всілякому потуранні його голови, став уміло доїти справжніх автолюбителів і добряче наживатися за їх рахунок.

Поки що нам не відомо, як і чим віддячували своїм благодійникам Лівцю та Лопаті безмашинні члени кооперативу. Відомо лише, що благодійники на все дивилися крізь пальці. Навіть на те, що дехто почав пускати свої гаражі, як мовиться, з молотка. На сьогодні вже перепродано сімнадцять гаражів. Не утримався від спокуси й синаша голова Лівця. Він теж загнав свій гараж котромусь із стражденних.

Питається: на біса був потрібен гараж, коли його тут же стараються здихатися? Відповідь проста, як і на попереднє запитання: а для того він був потрібен, щоб заробити на ньому. І заробити будь здоров як! Дух здирництва зверху донизу пронизав усю діяльність автокооперативу «Кардан» та його керівництва. І вже зовсім не дивуєшся, коли, приміром, дізнаєшся про те, що з благословення Лівця кооператив обзаводиться — приватним чином! — різними будівельними матеріалами та устаткуванням, які ще незадовго до того були на балансі промислових підприємств. Як же вони звідти потрапили до приватних рук, а потому — в автокооператив? Знову ж таки відповідь елементарна: їх украли з виробництва й урочисто транспортували в кооператив, де й відбулася купівля-продаж.

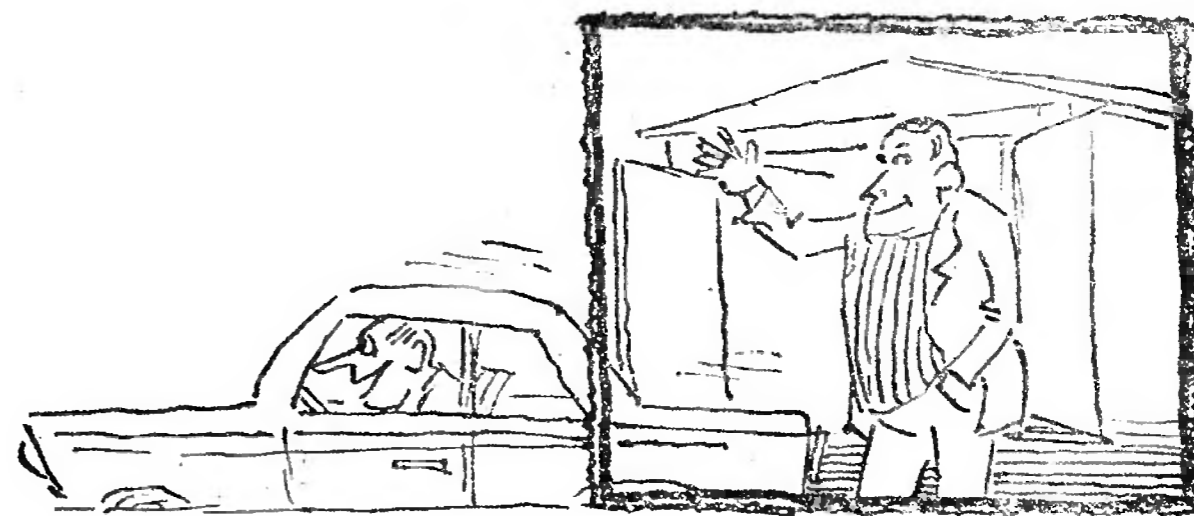
І вже тим паче не дивуєшся, коли, знайомлячись із справами цього авто-, вибачте — антикооперативу, несподівано не виявляєш у касі ніяких грошей, хоч — за документами — вони мусять бути. Напри-

клад, іще на початку року тут було зібрано дві з гаком тисячі карбованців членських внесків. Де вони, яка їх спіткала доля, — важко сказати.

Так само важко сказати, що трапиться далі з автокооперативом «Кардан». Чи буде він розпроданий оптом і вроздріб, чи перетвориться на самодіяльний орендний центр, чи трансформується взагалі у щось інше, — одному богові відомо.

А хотілось би, щоб про це знав іще хоч хто-небудь. Ну, наприклад, Ш-ський міськвиконком. Або ж прокуратура.

А знати, на нашу, думку, треба. Ой як треба! Бо ж у принципі гаражний кооператив — штука хороша, потрібна, корисна. Не будемо ж ми, справді, закликати людей повертатися до персональних возів та воликів круторогих. Час не той. А раз не будемо, то треба наводити чіткий порядок у будівництві гаражів для наших із вами, шановні читачі, чотириколісних друзів. Треба, щоб кермо управління кооперативом завжди знаходилося у чистих руках. І щоб навколо нього — автокооперативу — не метушилися злодюги, пройдисвіти і ділки.

Давайте, товариші, за прикладом віщого Баяна піднінемося сизими орлами під небеса і з висоти кинемо погляд на ниву нашої художньої самодіяльності.

Що ми на ній побачимо?

Ми побачимо, як мовиться, небачений розквіт народних талантів, народної творчості. Ми побачимо, а разом і почуємо тисячі й тисячі самодіяльних колективів. Побачимо, як співають (соло, дуети, тріо, квартети, квінтети й аж до величезних зведених хорів), танцюють, грають і так далі представники робітничого класу, колгоспного селянства і трудової інтелігенції. Побачимо серед них молодь і сивовусих ветеранів, з-поміж яких чимало носять почесні мистецькі звання.

А побачивши усе це, зрозуміємо, що можна не турбуватися за долю художньої самодіяльності й сміливо спускатися додолу, щоб і самим узяти

участь в роботі хорового, танцювального, драматичного чи якогось іншого гуртка.

Але стоп! Що це там за селище видніється внизу? І що це за люди розбігаються вусібіч од корпусів явно виробничого призначення? І хто це женеться за ними, тримаючи у лівій руці камертон, а в правій — ваговитий дрючок, обгорнутий густо списаним папером?

Спустимося ж униз і дізнаємося, що селище — то Улянівка Білогривського району ...ської області, виробничі корпуси — місцевий оцтовий завод, продукція котрого так чудово пасує до оселедця з цибулею та інших харчових продуктів, а люди — робітники цього заводу. Женеться ж за ними власною персоною директор Олефір Андрійович Зуденко.

Що спонукало його до такого виснажливого кроку, що примусило відірватися від повсякденних турбот про план, вал і якість? Всеосяжна любов до мистецтва, благородний потяг до розвитку художньої самодіяльності на довіреному йому оцтовому підприємстві.

Олефір Андрійович дуже шанує співи. І хоч сам він не вражає колектив особливими вокальними даними, зате любить потішити свій директорський слух народними та сучасними піснями у виконанні інших. Здавалось би, для цього цілком досить посідіти біля приймача, радіоли, телевізора чи магнітофона. Можна також періодично відвідувати концерти.

Та Олефірові Андрійовичу цього замало. Він хоче, щоб перед ним стояв його хор і, віддано дивлячись на свого директора, дружно виводив: «Стеж-

ки тої я знайду початок, що веде до серденька твого...»

І, спонуканий цим високим прагненням, директор видав історичний наказ № 171:

«НАКАЗУЮ:

§ 1. Організувати групу робітників заводу, таланти яких були виявлені мною, для участі в хорі — у складі (далі йдуть прізвища робітників — В. Ч.).

§ 2. Зав. виробництвом тов. Чернію П. В. вищевказаних учасників, призначених мною для участі в хорі, взяти під свій особистий контроль і про кожен випадок недисциплінованості доповідати мені для вжиття заходів.

§ 3. Зав. виробництвом тов. Чернію П. В. особисто завести облік явки вищевказаних осіб на хор, і тільки на хор, не враховуючи інших видів самодіяльності, і табель відвідування представляти мені через кожні десять днів.

§ 4. Дозволити зав. виробництвом тов. Чернію П. В. відпускати учасників хору на 30 хвилин раніше з роботи для підготовки себе до згаданого міроприємства.

Директор оцтового заводу О. Зуденко».

От саме після цього наказу й почали чимдуж розбігатися, ледь закінчиться зміна, як «вищевказані учасники», так і інші робітники, чиї «таланти для участі в хорі» ось-ось могли відкритися чутливому директорському вуху. Прикро вражений таким непослухом, Олефір Андрійович озброївся адміністративним дрючком, обгорнув його — щоб усе було законно — тим же наказом і став енергійно переслідувати впертюхів, які чомусь ніяк не могли зрозуміти важливості «згаданого міроприємства».

Ну, що можна сказати про цей наказ і про дії директора?

Здавалось би, лише одне: курйоз, майже анекдот.

Загалом вірно. То, може, посміятися над вокально-бюрократичним запалом директора — та й годі?

Проте варто хоч трохи поміркувати, і стане зрозуміло, що все це не таке вже безневинне, як видається на перший погляд. Спробуймо розібратися.

Первісна мета директора сумнівів не викликає. Однак методи, при допомозі яких він вирішив досягти цієї мети, — яскравий приклад того, до якого абсурду можна довести найблагороднішу справу, якщо за неї в бюрократичному ражі ухопиться завзятий адміністратор. Ухопиться і почне гатити своїм керівним дрючком по ніжних струнах духовного життя людей.

Подібні свавільні методи притьмом тягнуть за собою кричущі порушення трудового законодавства. Де, в якому кодексі про працю знайшов О. А. Зуденко пункт про те, що він — як директор — має право у наказовому порядку силувати людей до участі в самодіяльності, нав'язувати їм той чи інший гурток, та ще й під страхом адміністративної відповідальності?! Де вчитав директор положення про якесь табелювання явки на той злочасний хор?! Звідки він узяв, що може за власним бажанням скорочувати робочий день на виробництві?! Це ж, вочевидь, прерогатива Ради Міністрів, а не директора, яким би любителем співу він не був.

А чого варті оті три пункти наказу, що ними О. А. Зуденко зобов'язав свого завідуючого виробництвом опановувати аж ніяк не властиві йому

функції! Чи не ліпше було б, щоб завідуючий виробництвом займався усе ж таки виробництвом, у даному разі — виробництвом оцту, як планового, так і надпланового!

Крім усього іншого, неправомірний наказ директора ще її підриває засади добровільності в художній самодіяльності, засади, на яких вона здавна — і успішно! — ґрунтується. «Кому потрібен такий хор?» — слухно запитують у своєму листі до Перця робітники заводу. Безумовно, — нікому.

І, нарешті, адміністративна сваволя — у чому б вона не виявлялась, — це ознака відхилення від норм нашого соціалістичного співжиття. Бездумним регламентуванням можна дійти казна до чого. Приміром, змусити тих же робітників оцтового заводу поспіль займатися розведенням кактусів. Або класичною боротьбою. Чи грати в бадмінтон. Залежно від директорового бажання. Й неодмінно табелювати явку на заняття і суворо карати недисциплінованих. Огослошувати догани. Позбавляти преміальних. А то й взагалі звільняти з роботи.

Отож, як бачимо, одне діло — виховувати людей, прищеплювати їм естетичний смак, терпляче вирощувати таланти, і зовсім інше — адмініструвати. Тут, либонь, головне — не підпускати до тонкої сфери, де володарюють музи, людей, позбавлених здорового глузду.

От тоді й в Улянівці будуть охоче співати, будуть декламувати, будуть танцювати, ставити спектаклі, грати в оркестрі, навіть показувати фокуси. Усе будуть.

Але тільки без адміністративного дрючка Олефіра Андрійовича.

ХРОНІКА ОДНОГО ДНЯ ШОФЕРА ТИХОНА ТАДЕЙОВИЧА ЯРОВЧУКА

Одного теплого, сонячного ранку водій Дроварського автотранспортного підприємства Тихін Тадейович Яровчук завантажив свій фургон спинками та сидіннями для стільців на місцевому заводі пластмас і рушив до Києва, на Куренівку, щоб здати вантаж дослідному заводі усілякого дрібномашинобудування.

Об одинадцятій годині він в'їхав на територію «Дрібномашу»...

11 год. 05 хв. Заступник директора заводу В. А. Підсмажений уважно вивчив документи Тихона Тадейовича і сказав бути біля машини й нікуди не відлучатися, бо зараз же вантаж буде прийнято.

14 год. 00 хв. Заступник директора заводу В. А. Підсмажений довго дивився на Тихона Тадейови-

ча й коли нарешті згадав, хто він такий і чого добивається, то послав до начальника виробничого відділу.

14 год. 30 хв. Начальник виробничого відділу Л. З. Мирецький, якого Тихін Тадейович знайшов після тривалої біганини по заводі, послав його до завідуючого складом.

15 год. 00 хв. Завідуючий складом М. М. Ейделькум, котрого Тихонові Тадейовичу вдалося розшукати з колосальним трудом серед порожніх ящиків, де той вивчав свіжі газети, послав його до начальника транспортного відділу.

15 год. 15 хв. Начальник транспортного відділу Д. Д. Гавриленко послав Тихона Тадейовича до завідуючого складом.

15 год. 25 хв. Завідуючий складом М. М. Ейделькум послав Тихона Тадейовича до заступника директора.

15 год. 40 хв. Заступник директора В. А. Підсмажений дуже розсердився на Тихона Тадейовича за те, що той одриває його від важливих державних справ, і послав його до начальника виробничого відділу.

15 год. 50 хв. Начальник виробничого відділу Л. З. Мирецький теж дуже розсердився, що Тихін Тадейович відриває його од важливих державних справ, і послав його до начальника транспортного відділу.

16 год. 00 хв. Начальник транспортного відділу Д. Д. Гавриленко, само собою, розсердився, бо Тихін Тадейович одірвав його від важливих державних справ, але, врешті-решт, у порядку винятку пообіцяв організувати розвантаження машини. І та-

ки організував. Розвантаження тривало сім хвилин.

16 год. 15 хв. Тихін Тадейович дуже зрадів і пішов до завідуючого складом, щоб той видав йому прибутковий лист на здану продукцію. Завідуючий складом М. М. Ейделькум послав його до начальника виробничого відділу.

16 год. 25 хв. Начальник виробничого відділу Л. З. Мирецький, побачивши Тихона Тадейовича, затремтів од гніву й послав його до заступника директора.

16 год. 35 хв. Заступник директора В. А. Підсмажений, побачивши Тихона Тадейовича, затрусився од гніву і послав його до завідуючого складом.

16 год. 40 хв. Завідуючий складом М. М. Ейделькум, побачивши Тихона Тадейовича, затіпався од гніву й послав його до заступника директора.

16 год. 55 хв. Заступник директора В. А. Підсмажений вийшов із себе й послав Тихона Тадейовича до дідька.

Позаяк дідька Тихін Тадейович не зміг розшукати на території «Дрібномашу», то подався до директора.

17 год. 05 хв. Директор заводу П. І. Кравчик уважно вислухав Тихона Тадейовича, а потім скорботно сказав якомусь товаришеві, котрий був разом із ним: «От бачите, хіба в таких умовах можна вирішувати державні справи!» — після чого вже більше нічого не говорив, а лише з глибоким осудом дивився на Тихона Тадейовича й похитував головою.

17 год. 30 хв. Начальник виробничого відділу Л. З. Мирецький, коли перед ним знову виріс Ти-

хін Тадейович, дуже зблід і закричав: «До зав... до зав... до зав. складом!..».

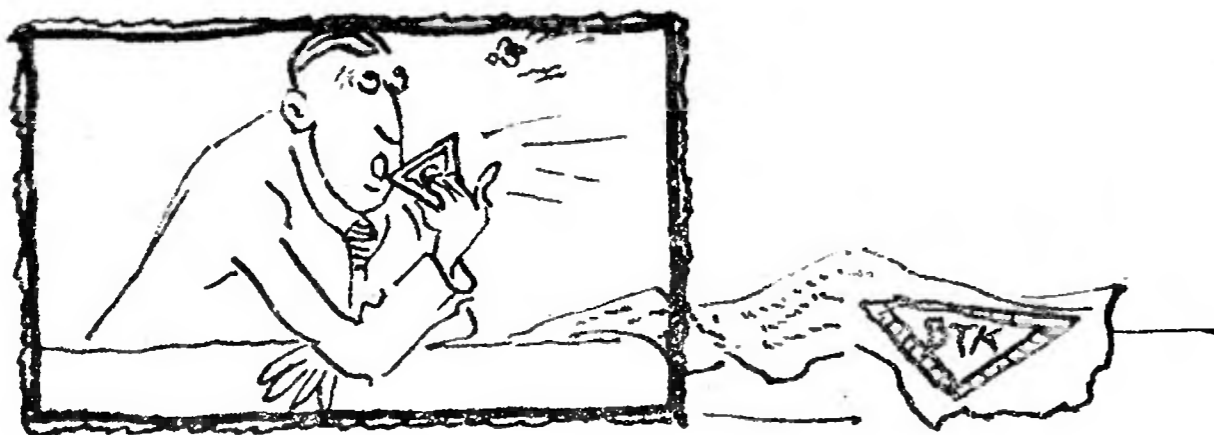
18 год. 00 хв. Завідуючий складом М. М. Ейделькум, коли побачив перед собою Тихона Тадейовича, дуже почервонів і, відірвавши від паперу, яким був застелений стіл, нерівний шматок, косо надряпав: «Прибутковий ордер...» — потім спересярдя поставив на ньому аж два штампи — але чомусь відділу технічного контролю, — сунув цей обривок Тихонові Тадейовичу й тут же виставив його за двері.

Оскільки робочий день в адміністрації закінчився й усе керівництво хутко розбіглося по хатах, Тихонові Тадейовичу нічого не залишалось, як повертатися до Дроварів.

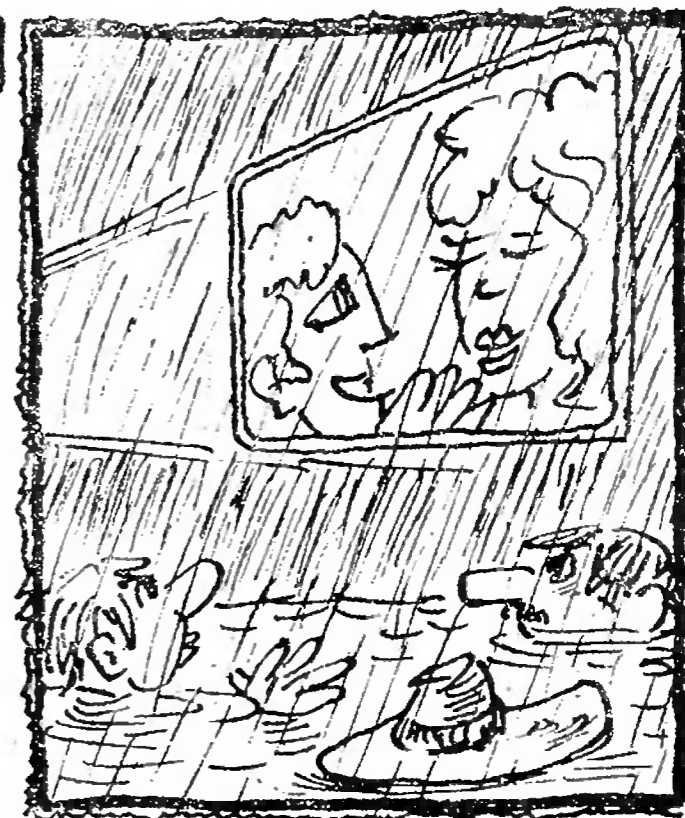
...А наступного дня, коли він приніс шматок паперу зі столу зав. складом на завод пластмас, там чомусь теж розгнівалися і, сказавши: «Це не документ, а чортійщо», — додали, що така робота — справжнісіньке свинство.

«Тільки не пояснили, — пише Тихін Тадейович до редакції, — чію роботу вони мали на увазі. Хочеться вірити, що не мою...».

Ми теж так думаємо.

НА ПЛАВУ

Якось у вихідний я сидів у зручному шкіряному фотелі в розкішній залі модерного кінотеатру «Південний» і з захватом спостерігав за розвитком подій на широкоформатному екрані.

Назрівала сердечна драма. Головний герой фільму вже другу добу чатував на свою кохану біля гуртожитку номер вісім, щоб остаточно з'ясувати: чи піде вона за нього, чи за бригадира Опанаса, в якого була кооперативна квартира, а до того ж іще й «Жигулі».

З'явилася кохана. Герой, заламуючи руки й закривавивши під лоба очі, кинувся до неї. І в цю мить сипонув дощ. Вірніше, це був не просто дощ, а злива, якийсь жахний небесний водоспад...

За кілька секунд перші краплі упали і в залі. Потім стали падати все частіше й частіше, і, врешті-решт, зі стелі на глядачів ринули потоки води.

«Це ж треба,— подумав я, піднімаючи комір,— до чого дійшла кінематографічна техніка: повна імітація того, що діється на екрані!»

Глядачі заворушилися. Хтось розкрив парасольку, хтось накрив голову газетою, ще хтось — нейловою курткою. Частина тих, що сиділи в партері, затупотіла нагору, в амфітеатр, бо крісла почали підпливати.

Я вирішив стоїчно перечекати кіноефект на своєму місці. Вчепився у підлокітники і тримався з усіх сил, поки вода піднімалася все вище й вище. Коли ж вона зімкнулася над головою і екрана не стало видно, я збагнув, що й стоїцизмові є межа, і, пускаючи бульки, рвонув на поверхню.

Поруч плавали і перегукувалися глядачі. Я зрозумів, що в такому гаморі не зможу до пуття розібрати кульмінаційного діалогу героя та героїні, а тому поплив ближче до сцени.

Неподалік із шумом виринув якийсь чоловік і, відфоркуючись, запитав:

— Ну, як тут? Нещасних випадків немає? Рятувальники не потрібні?

— Здається, ні,— відказав я.— А ви, либонь, відповідальний за імітаційну техніку?

— Боронь боже! — замахав він руками, здіймаючи бризки.— Я директор кінотеатру. Будьмо знайомі. Бараник Микола Іванович.

— Дуже приємно,— ми обмінялися мокрим рукостисканням.— Скажіть, Миколо Івановичу, а як ви добилися такого разючого ефекту? На екрані дощ і в залі дощ. Блискуча імітація!

— А це не імітація,— мовив директор.— Це реальність. Надворі дощ і в залі дощ.

— Реальність?! — від несподіванки я ледве не захлинувся.

— На жаль, реальність,— сумно повторив директор,— яка триває вже шість років — саме стільки, скільки стоїть «Південний». Споруджував його комбінат «Промбуд». Зовні кінотеатр — лялечка: на тисячу сімсот місць, красивий, зручний, оригінально спланований. А от покрівля тече буквально з першого дня. І тече здорово. Стеля ж тут, між іншим, тримається на тросах — усі тисяча дев'ястсот квадратних метрів. А троси, природно, точить іржа. Самі розумієте, що це таїть у собі...

— Так ремонтува... рем... тре... — пробулькав я.

— Ми теж вимагали, щоб «Промбуд» ліквідував брак. І комбінат таки взявся за роботу — аж через два роки. І так відремонтував, що потекло ще сильніше... Пробачте,— директор на секунду відплив, подав якомусь добродієві капелюха, котрий погойдувався на воді поруч із нами, й повернувся.— Ми тоді скликали авторитетну комісію, яка встановила, що на значній площі покрівлі відшарувалася склоплитка, що утеплювач покрівлі дуже зволожений, що згнила мішківина, що між плитами покриття і утеплювача невідомо звідкіля з'явилися порожнечі, що... Уф, втомився перелічувати! — видихнув Микола Іванович.

— І що ж — бракоробів, безумовно, покарали? — напівствердно запитав я.

— Покарали,— сказав директор.— Тільки не ми їх, а вони нас. Ми, бачте, вирішили не оплачувати халтурної роботи, аж поки аварійність покрівлі не буде ліквідовано. Так керівники комбінату стягнули з кінотеатру через арбітраж десять тисяч карбованців і, як мовиться, умили руки.

— І все лишилося, як було?! — вразився я.

— Чого ж як було, — відповів директор. — Згодом стало ще гірше. То заливало, тільки коли йшов дощ, а потім стало текти й тоді, коли випадав сніг. Не кажучи про те, що заразом почали тріскатися і просідати стіни та підлога...

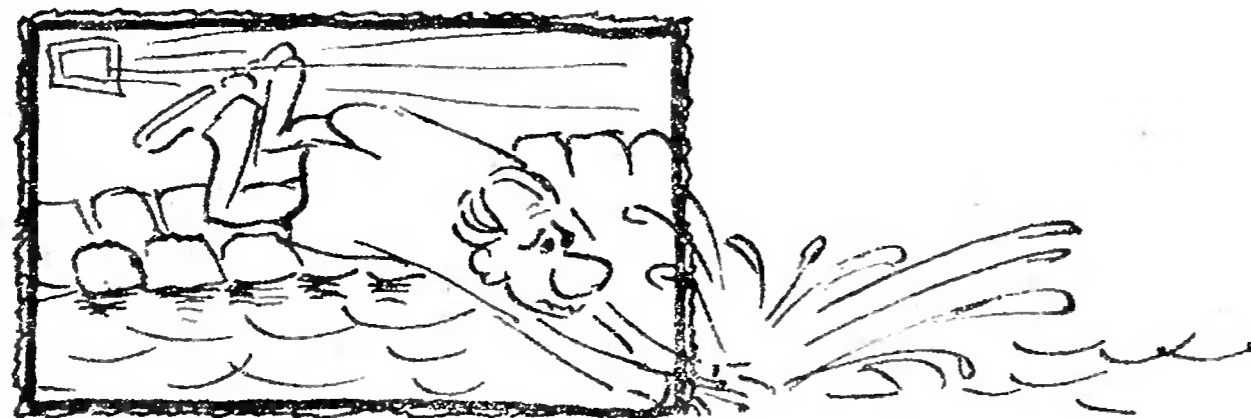
— І який же може бути вихід, Миколо Івановичу?

— Дещо ми тут придумали, — конфіденційно сказав директор. — Самотужки. Поки десятки різних комісій констатують факти, але не вживають дієвих заходів, ми вирішили придбати парасольки і рятувальні пояси. Щоб разом із квитком видавати на час сеансу кожному глядачеві. Крім того, плануємо організувати при кінотеатрі курси швидкісного навчання плавбі.

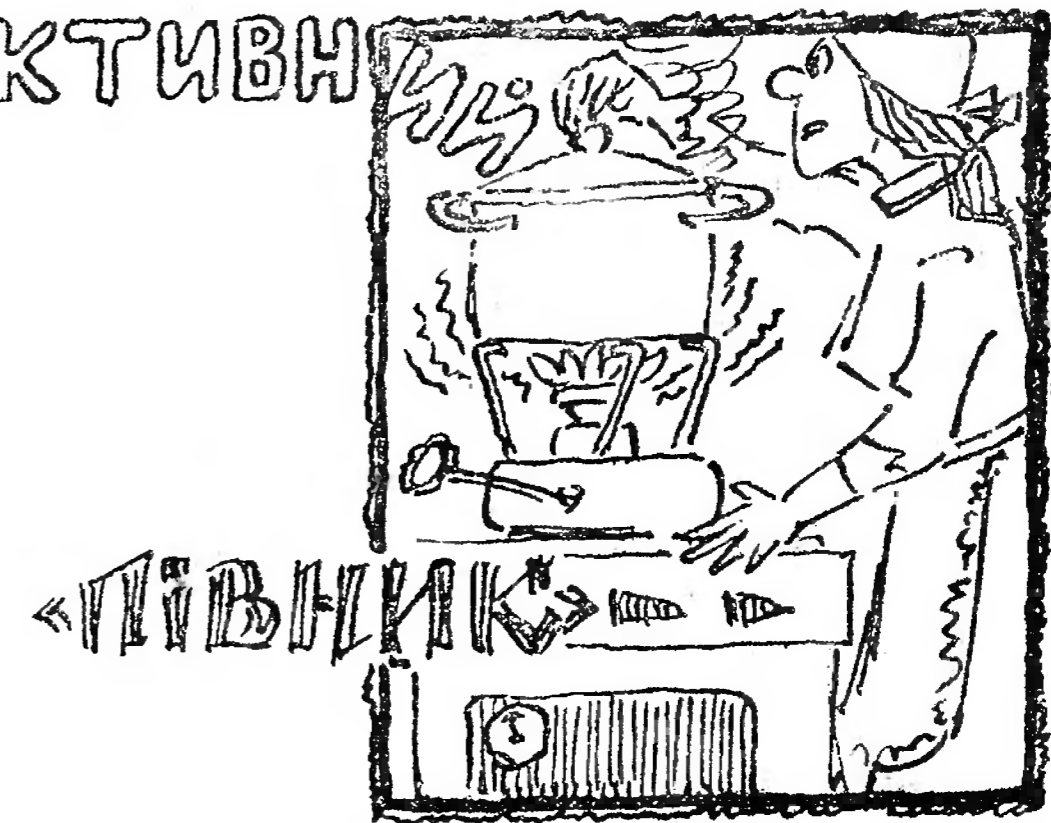
— Що ж, непогана ідея, — погодився я.

— Принаймні, на даному етапі — найбільш ділова, — відгукнувся директор.

Сеанс якраз скінчився. Ми тепло попрощалися з Миколою Івановичем, і я поплив до виходу...

СУБ'ЄКТИВНІ

Минулого року господарники об'єднання «Докіїв-вугілля» одержали від територіального управління матеріально-технічного постачання 798 тонн цементу замість потрібних 2437.

5600 вентилів — замість 13.100.

90 раковин — замість 878.

190 унітазів — замість 945.

Це — об'єктивний фактор, який різко впливає на строки і якість поточного та капітального ремонту житлового фонду об'єднання. Між іншим, у цей фонд входить значна частина міських і приміських будинків.

Отож мені були близькими й зрозумілими розпач і обурення, з якими розповідали про дані негативні факти директор по кадрах і побуту об'єднання «Докіїввугілля» Володимир Іванович Пархомчук та його заступник Олександр Григорович Натиренко

Тому я гаряче запевнив їх, що, згідно з діалектикою нашого життя, керівники територіального управління рано чи пізно одержать своє за байдужість і неповороткість.

Та коли, врешті-решт, я заговорив про конкретну мету свого приїзду в славний шахтарський край і знову почув од Володимира Івановича й Олександра Григоровича темпераментні прокльони на адресу того ж таки територіального управління, то довго не міг зрозуміти: який же існує зв'язок між недоданими об'єднанню унітазами і відсутністю газу в колонках і тепла в батареях парового опалення підвладних «Докіїввугіллю» будинків.

Це я зрозумів значно пізніше, коли зіткнувся з аналогічними фактами й в інших організаціях та установах, і особливо — коли почув і там аналогічні прокльони.

А втім, спочатку про факти.

Півтора-два роки тому в Докіївці газифікувався ряд будинків у новому мікрорайоні. Роботу проводило будівельно-монтажне управління «Газкомунбуд». Внаслідок тієї роботи в будинку 22 газу немає й донині, а в будинку 23-а він є, але...

Але в газовій колонці у квартирі електрослюсаря Реп'яха немає ручки — так званого «півника», і, щоб ввімкнути газ, господар квартири змушений використовувати корковідкривач. Та це ще півбіді. Коли газ нарешті запалено і кран у кухні відкрито, гаряча вода з нього чомусь не йде, а натомість зі страшним свистом виривається сама лише пеуча пара.

У квартирі ж шахтаря Чумака стоїть така газова плита, що варто тільки торкнутися ручок, як вони розлітаються вусібіч, а полум'я — за умови,

що плиту вдасться привести до робочого стану, — виривається не з горілок, а десь ізбоку.

Такі ж колонки й такі плити стоять і в інших квартирах.

Крім того, майже всю зиму жителі шістнадцяти чотириповерхових будинків, які й складають мікрорайон, провели у наскрізь промерзлих квартирах, оскільки парове опалення не діяло.

Це факти, що стосуються об'єднання «Докіїввугілля».

Підемо далі.

Два роки тому були встановлені газові колонки в будинках 121 і 142 по вулиці Гнери в обласному центрі. Це вельми складне технічне завдання виконували два ремонтно-будівельні управління міськрембудтресту. І виконали так, що потім по квартирах шахтарів довго ходили комісії і ретельно складали списки недоробок. Щоправда, на тому й кінчилося. Коли не рахувати, що після комісій квартири обійшли хлопці з жеку і позабирали усі ручки від колонок — оті самі «півники».

Це вже факти по міськжитлоуправлінню.

Проїдемо ще трохи далі, до вулиці Вітальної, 192, а потім — до 591-го кварталу в районі Федькового проспекту. Тут на газифікації трудилося ремонтно-будівельне управління об'єднання «Гірнецьквугілля». Трудилося, потім — коли виявилося, що не за тим проектом трудилося, почало усе спочатку. Почало, закінчило, доповіло об'єднанню про повний гаразд і тут же позабирало від усіх колонок ті ж таки «півники»: «Міськгаз» не дав дозволу користуватися газовою апаратурою, бо в багатьох квартирах не діяли вентиляційні канали.

І довелось шахтарям варити їжу і гріти воду

для різних побутових потреб на електроплитках, примусах та керогазах... А також писати скарги й ходити по інстанціях.

Походив по інстанціях і я.

Ви не уявляєте, шановні читачі, скільки прокльонів на адресу організацій, які не мають до цих фактів аніякісінького відношення, довелося мені почути! Скільки називалося об'єктивних факторів, які гальмують, стримують, стоять на заваді й т. д.! Я очманіло крутив головою, силкуючись усвідомити, як і чому впливає нестача білил, цементу, шиферу, ванн і умивальників на газифікацію квартир і нормальну роботу парового опалення.

І нарешті збагнув.

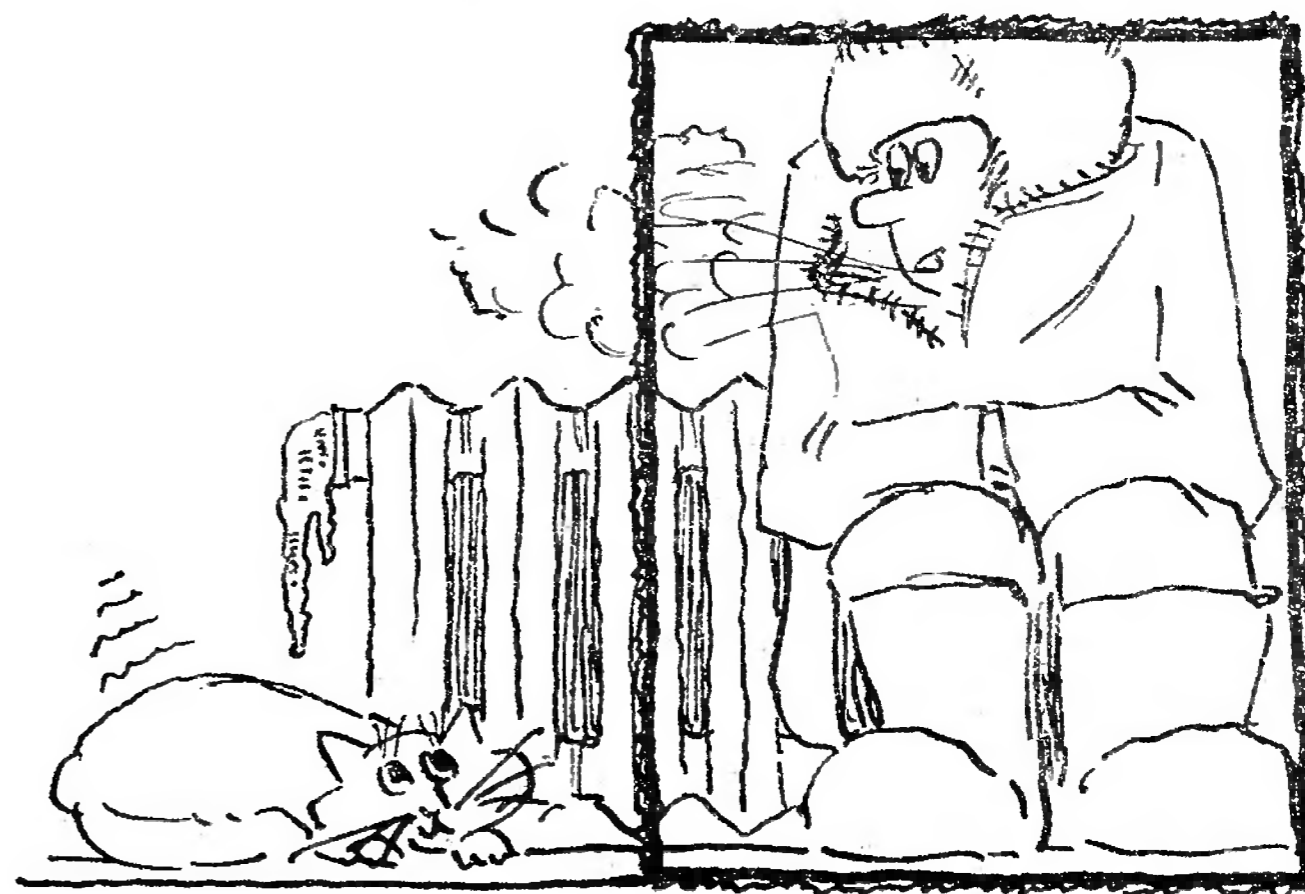
Збагнув, що впливає остільки, оскільки дозволяє відповідальним особам прикривати власну безвідповідальність і бездіяльність.

Справді ж бо: і в об'єднанні «Докіїввугілля», і в об'єднанні «Гірнецьквугілля» є дирекції по кадрах і побуту, керовані Володимиром Івановичем Пархомчуком та Доріаном Михайловичем Левицьким. Їм підпорядковані солідні за штатами управління житлово-комунального господарства, яким, у свою чергу, підлягають численні житлово-комунальні контори. Гірнецьке міськжитлоуправління, очолюване Євгеном Пантелійовичем Макаристом, керує райжитлоуправліннями, а ті — житлово-експлуатаційними конторами. Усі вони покликані створювати людям нормальні побутові умови, ретельно стежити за роботою санітарно-технічних служб, суворо контролювати якість ремонтних, газифікаційних та інших робіт, котрі виконують їхні ж підрядчики.

Але, як видно, деяким товаришам не хочеться. Не хочеться ні створювати, ні стежити, ні контролювати. Їм хочеться спокійно сидіти у своїх затишних кабінетах і обмірковувати шанси рідного «Вуглика» на призове місце в футбольному чемпіонаті. А те, що согні шахтарських сімей з їхньої вини мерзли, не мали у своїх сучасних квартирах гарячої води, були позбавлені можливості користуватися газом,— це в разі чого завжди можна звалити на об'єктивний фактор: недодані кимось унітази.

На відсутність «півників» від колонок мені, до речі, ніхто з керівних господарників не скаржився.

Бо ж ясно: «півники» об'єктивним фактором ніяк бути не могли.

«Я спрямую режим хворих на їх вигоду відповідно до моїх сил і мого розуміння, утримуючись від заподіяння будь-якої шкоди й несправедливості...»

(Клятва Гіппократа).

«...бути завжди готовим подати медичну допомогу, уважно і турботливо ставитися до хворого...»

(Клятва радянського лікаря).

...Це тепер — із висоти нашої цивілізованості та науково-технічної всеозброєності — нам видається звичайним, простим, ба навіть трохи романтичним те, що в давно минулі часи жінки народжували часто-густо прямо в полі, десь під копицею сіна. І при якійсь нагоді розмовляючи про це, ми поблажливо й дещо зверхньо посміхаємось — мовляв, до чого ж інколи кумедні ситуації виникали! Приміром,

така. Пекучий літній полудень. У сліпучій високості лінійно повзуть схожі на подушки хмарини і сріблясто заливаються жайвори. А внизу, коло духмяної копиці, покинувши косити, безпорадно тупцюється біля своєї Ксені босий Охрім у широких полотняних штанях і, смикаючи себе за густі прокурені вуса, розгублено бубонить:

— Ксеню, га, Ксеню, а може, ще не той... Може, ще навпаки, той... розсмокчеться?

А його мила Ксеня, хоч їй зовсім не до сміху, через силу всміхається і спроквола одказує:

— Який же ти в мене дурненький, Охрیمе! Де там розсмокчеться! Ось скажи краще Маланці, хай збігає гукне бабу Секлету. Тільки ж скоріше...

І ось уже мелькає за придорожніми вербами картата Маланчина плахта, і вже півсела знає, що «бог посилає Ксені дитинку», а ще за якусь часину тим же курним шляхом дріботить до Охримової копиці тодішня «швидка допомога» — стара Секлета, зморщена і суха, аж чорна, але з блискучими по-молодому очима, — баба-повитуха, або ж, як її ще йменували, баба-пупорізка. І невдовзі жайворове щебетання геть перекриває заливчастий крик нового жителя Михайлівки чи Осокорків...

Що ж, у такий спосіб з'явилося на світ чимало Івасиків та Маринок, і вони здоровими та бадьорими проходили відпущений їм природою життєвий шлях. Але хто коли рахував, скільки таких Івасиків і Маринок, а разом і їхніх матерів загинуло там же, під копицею, через те, що вони не отримували — та й не могли в ті часи отримати — ніякої професійної допомоги?!

Ось чому новим, високим змістом наповнене в нашій країні давнє шевченкове: «Нічого кращого немає, як тая мати молодая з своїм дитяточком малым...». Немає потреби перелічувати все, зроблене Вітчизною для охорони материнства й дитинства. Досить лише сказати, що жінка-мати оточена у нас вседержавною турботою і що це — правило, в якому — на відміну од будь-яких інших — не може бути ніяких винятків. Непорушність цього правила гарантована вірністю своєму святому обов'язкові наших медиків, подвижницьку роботу яких люди справедливо іменують щоденним подвигом...

Саме тому спокійно готувалася стати матір'ю жителька селища Вигоди двадцятирічна бухгалтерка Надія Кулик. І коли в неї надвечір сьомого лютого раптом різко підвищилася температура й вона стала почувати себе зле, так само спокійно поїхала до районної лікарні, по дорозі ще й заспокоюючи свого Василя, позаяк чоловіки у подібних випадках нічим не відрізняються од свого прапращура Охріма.

У лікарні чергова сестра тут же прийняла Надію до пологового відділення, переодягла її і, показавши знервованому Василеві, під яким вікном йому належить стовбичити наступними днями, видала йому Надіїні речі й вирядила додому хвилюватися за молоду дружину.

Та не встиг Василь проїхати й півдороги від райцентру Чорняївки до Вигоди, як його Надію вже наладили з лікарні. Річ у тім, що невдовзі до пологового відділення завітала черговий лікар Марія Іванівна Богданевич — вона ж заступник головлі-

каря «по дитинству і родопомочі». Марія Іванівна чомусь була не в дусі й, довідавшись, що у Надії — температура, замість того, щоб встановити її причину, ізолювати хвору від інших породіль та організувати лікування, розпорядилася негайно виставити її.

На запитання медсестри: «Куди ж подіти хвору?» — заступник головлікаря по «родопомочі» висловилася дуже енергійно:

— Куди хочете, туди й везіть.

Чергова акушерка Аннета Макарівна Микільська, котра супроводжувала Марію Іванівну по відділенню, запопадливо погодилася з її рішенням, та ще й заявила — аби остаточно догодити своїй високій керівниці, — буцімто Надії до пологів залишається не менше місяця. На підставі цього скорпішного висновку Марія Іванівна, котра в направленні, привезеному Надією, спершу зазначила: «Вагітність 41—42 тижні», — закреслила цей запис і накаліграфувала інше: «38—39 тижнів». (Принагідно зауважу, що в довідці, виданій мені за два тижні після цього, акушерка Аннета вказала зовсім не те: «Вагітність 40 тижнів, початок першого періоду пологів»).

Отож, одержавши категоричну вказівку М. І. Богданевич «везти хвору, куди хочете», чергова сестра всадила роздягнену і налякану Надію в лікарняну машину й помандрувала у найближче село Маняки. В тамтешній дільничній лікарні Надію теж відмовилися прийняти, а тому сестра, не знаючи, що з нею робити далі, повезла її назад у районний центр, але вже не в лікарню — щоб не наражатися на несправедний гнів Марії Іванівни,—

а до поліклініки, де, природно, у такій пізній час нікого з працівників не було. Від тривалого вояжу по нічних дорогах оптимізму в Надії, зрозуміло, не додалося. Вона вже й родити не хотіла, а хотіла до рідних — додому, де на неї ніхто не гриматиме.

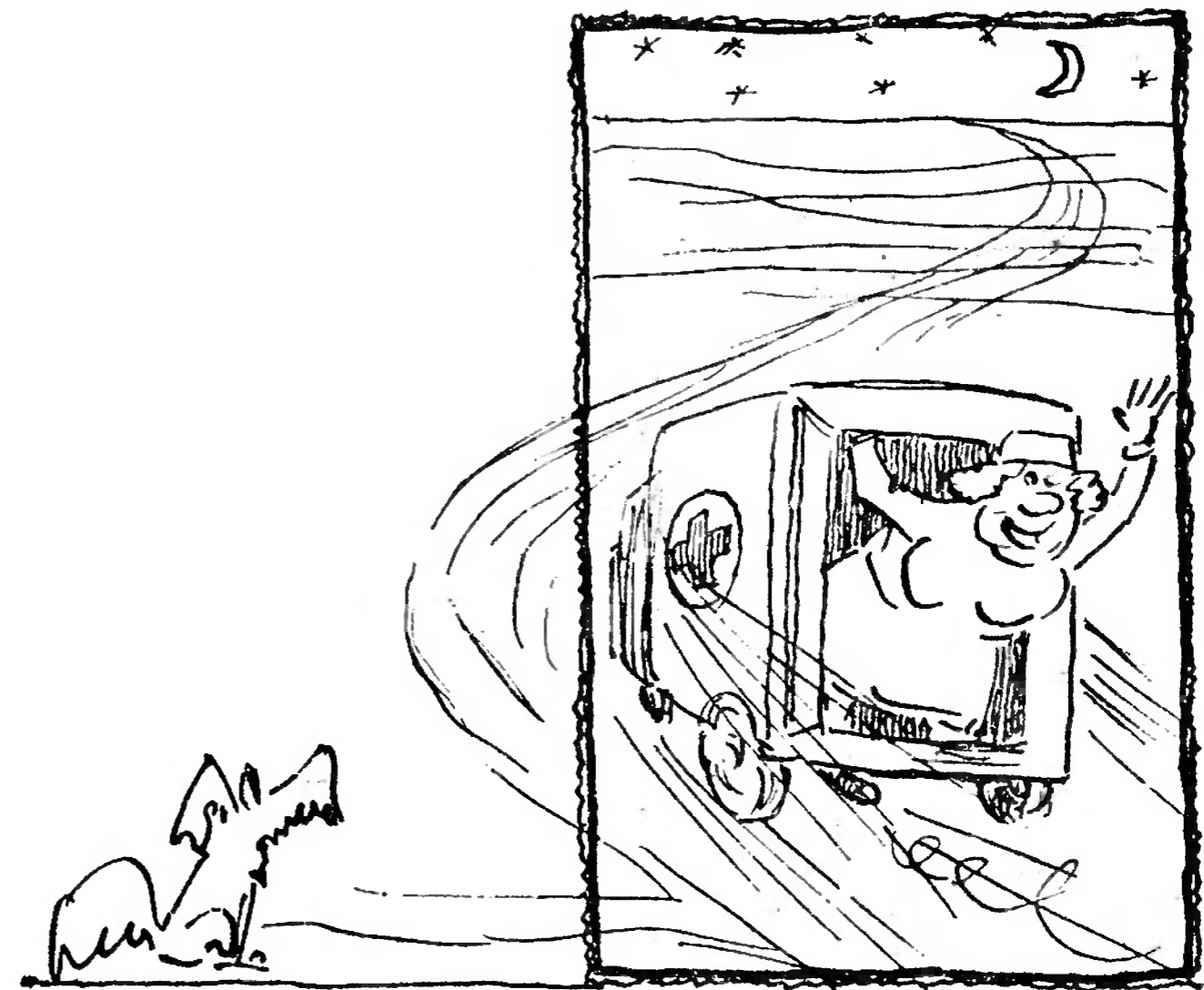
І її з легким серцем відправили додому — у Вигоду.

А за кілька годин у неї почалися пологи...

Байдужість, бездушність, черствість, злочинна халатність, демонстративне нехтування своїм професійним обов'язком, клятвoporушення — жодне з цих визначень не буде перебільшенням по відношенню до дикого вчинку заступника головлікаря «по дитинству й родопомочі» М. І. Богданевич та акушерки А. М. Микільської. З цим на словах погоджуються всі — і головний лікар районної лікарні Т. П. Биконюк, і керівники району, і завідувачий облздороввідділом Д. З. Кубаренко. Погоджуються, але поки ніхто не дав по-справжньому принципової і чесної оцінки цьому унікальному випадкові. Не дав, хоча саме його унікальність вимагала негайного, рішучого реагування і вжиття найсуворіших заходів. Тим паче — після всього, що сталося, після того, як чоловік Н. Кулик звернувся із скаргою до облздороввідділу, ніхто з районної лікарні не відвідав Надію та її новонародженого — сина Олесика, не відвідав, щоб бодай вибачитися. А ще тим паче — М. І. Богданевич та А. М. Микільська не тільки не усвідомили своєї провини, а навпаки — вигадують що завгодно, аби лиш перекласти її на... саму Надію, мовби молода мати винна в тому, що захворіла саме тоді, коли чергували ці спеціалісти «по родопомочі». До речі,

факти байдужого ставлення до людей — хоч і не такі кричущі — траплялися в лікарні й раніше.

І якщо так піде й далі, то є підстави побоюватися, що чорняївським породіллям — коли їм настане час дарувати світові нових Івасиків і Маринок, — ще, чого доброго, доведеться шукати по району хоч і не дуже кваліфікованих, але, принаймні, безвідмовних і доброзичливих баб-повитух...

Дорогий товаришу прокурор!
Звертаюся до Вас із цим листом, оскільки не хочу, щоб між нами виникли якісь непорозуміння. А вони можуть виникнути, якщо Ви чи Ваші слідчі односторонньо підійдете до справи, про яку я зараз розповім.

Суть її полягає в тому, що я украв автомобіль «Волгу». Нашу редакційну «Волгу». Украв і загнав одному приятелеві за п'ятнадцять тисяч.

Що мене штовхнуло на це?

Спирт. Звичайний дев'яностошестиградусний спирт, або ж, як його називають знавці, ректифікат. Той самий ректифікат, котрий можна вживати у чистому вигляді, а також і розводити водою чи апельсиновим соком у пропорції п'ятдесят на п'ятдесят.

Тільки не подумайте, будь ласка, що свій проступок я вчинив, знаходячись у нетверезому стані.

Боронь боже! П'ю тільки на свята, і то дуже помірно.

У даному випадкові спирт, про який ідеться, має швидше символічне значення, хоч справи торкається безпосередньо. Він дав, так би мовити, поштовх, став у цій історії своєрідним, але, признатися, дієвим імпульсом.

Отож спочатку про спирт.

Відомо, що його не лише вживають у чистому чи розведеному вигляді, а ще й використовують для різних наукових і технічних цілей. Наприклад, у Приморському технологічному інституті холодної промисловості спирт-ректифікат ішов на лабораторні дослідження. Причому йшов у таких мізерних кількостях, що навіть говорити незручно. П'ять, десять, тридцять грамів... Ну, від сили п'ятдесят. Але, незважаючи на це, завідуючі кафедрами та лабораторіями звітували про кожен витрачений грам спирту. Та що там грам — навіть півграма оформлялися відповідними довідками та пояснювальними записками.

У принципі нічого дивного тут немає. Спирт — штука дефіцитна, і витратити його слід раціонально. Тим паче, що з цього приводу є чіткі вказівки відповідних органів. На підставі цих вказівок Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти УРСР надіслало свого часу ректорам вищих навчальних закладів суворого листа, яким зобов'язало їх:

«...перевірити наявність затверджених норм витрат спирту з харчової сировини, а у випадку їх відсутності терміново затвердити у встановленому порядку;

переглянути існуючі норми витрат спирту... в бік їх зниження...;

посилити контроль за правильним використанням спирту з харчової сировини, виділеного для учбових і науково-дослідних робіт, і підвищити відповідальність за використання його не за призначенням...»

В інституті холодної промисловості послушалися вказівки, перевірили наявність норм, переглянули їх у бік зниження і послалили контроль за професорами. По інституту ходили неприступні ревізори з блокнотами, бухгалтери з теками і навіть спеціальні інвентаризаційні комісії з портфелями. Контроль став таким суворим, що професори та доценти, сідаючи за стіл, щоб звітувати за витрачений міліграм спирту, клали поруч із журналом обліку таблетки валідолу.

І раптом, саме у той час, коли ревізори, бухгалтери та комісії вчиняли одному з професорів суворий допит про те, куди він подів 0,003 грама ректифікату,— саме у той час цілком випадково стало відомо, що з інститутського складу здиміло... ТРИ ТИСЯЧІ ЛІТРІВ спирту!

Посоромлені ревізори мовчки гайнули з професорового кабінету, й відтоді їх в інституті уже ніхто не бачив. Натомість прибули представники прокуратури Центрального району Приморська на чолі з молодшим радником юстиції А. Комарчуком. Представники дістали кулькові ручки, насупили брови і гнівно запитали:

— Де спирт?

— Поняття не маю,— відповіла завідувача складом старший лаборант К. Т. Шемчик.

— Прямо-таки сам дивуюся, куди він міг зникнути,— сказав начальник відділу постачання Х. Н. Трактор.

— І я дивуюся. Більше того — вражаюся,— повідомила головний бухгалтер Т. П. Протасюк.

— Це для мене — незбагненна загадка! — темпераментно заявив проректор по господарській частині О. Д. Хусидяк.

Представники прокуратури сумлінно записали цінні зізнання, а потім пішли до ректора інституту В. П. Олексенка і делікатно поцікавились:

— Як думаєте виплутуватись?

— Та я їх!.. Та я їм!.. Та я їм... по строгачу дам! — випалив ректор.

— Ну, це вже занадто,— вразились такій суворості представники.— Треба ж і гуманність виявляти.

— Тоді — по догані! — рубонув ректор.— А Шемчик примушу внести до каси вартість спирту.

На тім і порішили.

Шемчик радісно внесла у касу тисячу вісімсот з лишком карбованців, ректор врізав господарникам по догані, а молодший радник юстиції Комарчук зробив такий висновок: «Враховуючи ту обставину, що винні особи притягнуті до дисциплінарної відповідальності, питання про їх покарання прокуратура не порушує». Міркування молодшого радника були ось які. Спирт вкрали. Але ж його вартість повернуто. Отже, державі збитків не заподіяно. А раз так, то й криміналу вже ніякого нема. Ну, а там, де нема криміналу, не було, відповідно, і злочину. Просто, глибоко, мудро.

...Ось тут, дорогий товаришу прокурор, мене і осяяло. Ви ж подивіться, що виходить. Шемчик заплатила по 60 копійок за літр — це за таку суму держава продає спирт підприємствам та інститу-

там. Проте його роздрібна ціна значно вища. Навіть якщо інститутський спирт було сплавлено — наліво — по десятьці за літр, то хтось, виходить, має тридцять тисяч карбованців прибутку. Що таке порівняно з цією сумою якихось тисяча вісімсот карбованців! Вловлюєте мою думку? І в той же час — аніякісінького криміналу.

Саме після цього — тобто після того, як я довідався про історію з приморським спиртом і добряче помізкував, у моїй голові й визріла ідея поцупити редакційну «Волгу». Що я тут же й зробив. А зробивши, продав машину приятелеві за п'ятнадцять тисяч. П'ять тисяч (з урахуванням амортизації) здав до каси, а десять тисяч відніс додому, чим дуже порадував дружину.

Отож, товаришу прокурор, прошу взяти до уваги, що збитків я державі не заподіяв, вартість машини повернув, а тому, як мені здається, є сенс припинити пошуки «Волги», оскільки, можна вважати, її ніхто й не крав. Сподіваюся, Ви з розумінням поставитеся до мого прохання й не зробите скороспішних, непродуманих висновків.

Словом, раджу брати приклад із приморців.

ЗМІСТ

Економічні проекти Перехвасенка і Ко

Багатотонна спеццирка

Мадонна з навантажками

Кооперативна метушня

Дрюжок на самодільній ниві

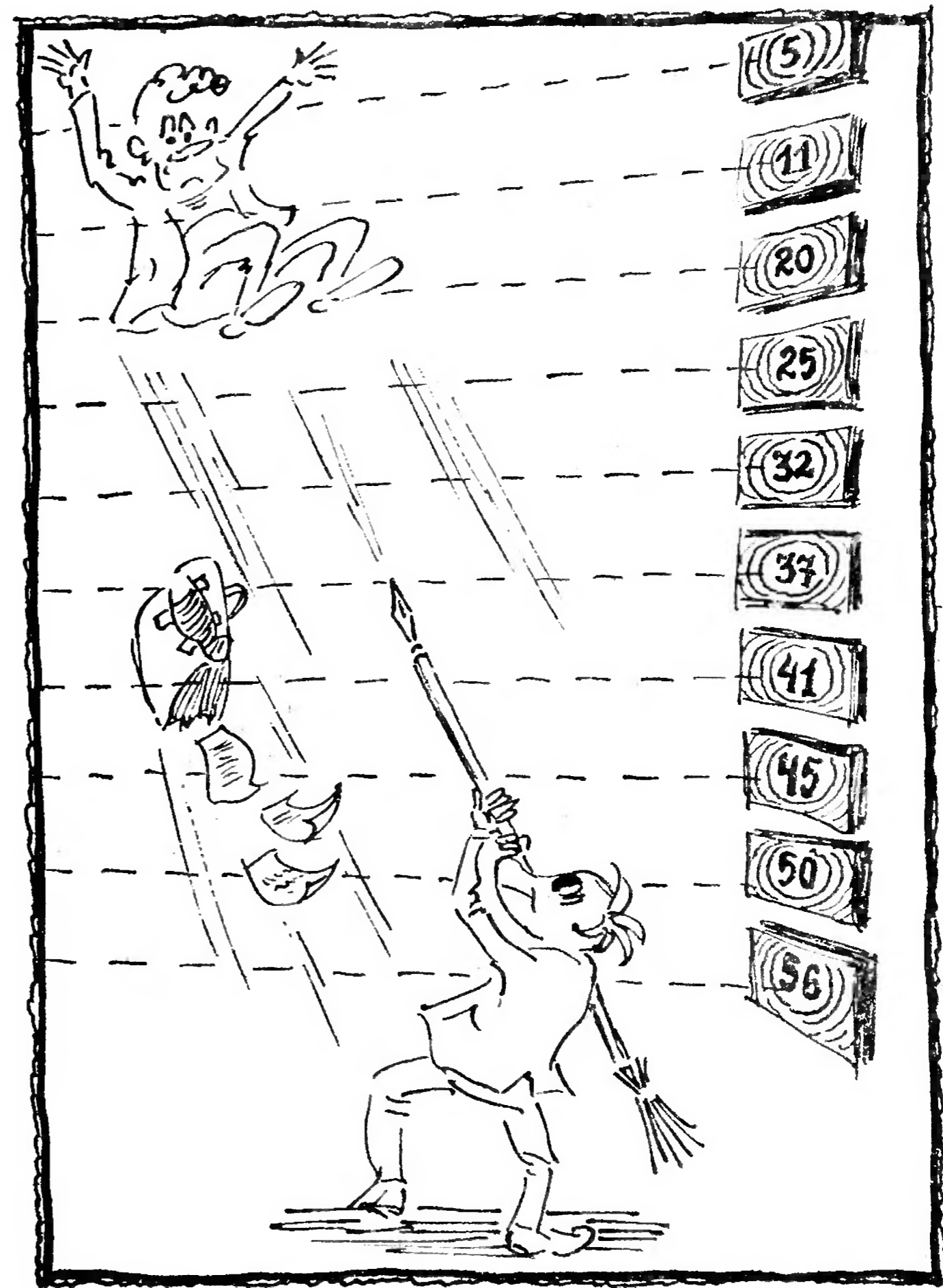
Сімнадцять миттєвостей свинства

На клаву

Суб'єктивний „нівник“

Потрібна баба-повитуха!

Лист прокурорів:

БИБЛИОТЕКА «ПЕРЦЯ» № 281

Владимир Захарович Чепига

СУБЪЕКТИВНИЙ «ПЕТУШОК»

(На украинском языке)

Иллюстрации автора.

Издательство «Радянська Україна»

Редактор Ю. Прокопенко.

Здано до набору 08. 02. 84. Підписано до друку 26. 03. 84.
БФ 06544. Формат видання 70×108/32. Папір газетний. Гарнітура
літературна. Високий друк. Умовн. друк. арк. 2.8. Обл.-вид.
арк. 2.28. Тираж 104000. Зам. 0806. Ціна 10 коп.

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська
Україна», 252047, Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.
Адрес редакції: 252047, Київ-47, ул. Петра Нестерова, 4.
Ордена Леніна комбінат печаті видавництва «Радянська
Україна», 252047, Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.